

FS
711

1205

17

1711,8

**CONCLUSIONES
JURIDICÆ THEORICO-
PRACTICÆ**

QUAS

ANNUENTE DIVINA GRATIA

EX AUCTORITATE MAGNIFICI JCTORUM ORDINIS

IN ACADEMIA JULIA

SUB PRÆSIDIO

JOACH. HENR. WALTHAVSEN

J. U. D.

DIE JAN. A. MDCCXI.

HORIS ANTEMERIDIANIS A NONA AD DUODECIMAM

IN JULEO MAJORI

**PUBLICO ET PLACIDO ERUDITORUM
EXAMINI**

EXPONET

PHILIPP-GEBHARD-CASPARUS MEHLBAUM

Brunsvicensis

Auctor & Respondens.

☞ (o) ☞

HELMSTADII

Typis Georg. Wolfgangi Hammii, Acad. Typogr.

1502
L.
CONCLUSIONES
JURIDICAE THEORICO-
PRACTICAE

QUAS

AUGUSTINI DIVINA GRATIA
ET VICEGERENTIS MAGISTRUM IURIS ORDINIS
IN ACADEMIA JULIA
SUI PRÆSIDI

IOACH. HENR. WALTHAVSEN

J. D.

DIE JAN. A. MDCCXII

HONORIS AUSEMPFANGENS A NONA AD DUDUCOMAN
IN HILDO MAYORI

PUBLICO ET PLEBICO EXAMINATIONIS

EXAMINII

ELIGIT

PHILIPP. GERHARD. CASPARUS MENLBAUM

Präsident

Abth. & Referent

1712

HELMSTADII

Typis Georg. Wolfgangi Hartmüll. Acad. Typogr.

*IN NOMINE DOMINI NOSTRI
JESU CHRISTI*

B. L. S.

Summis Patronis specimine aliquo profes-
suum oblato, studia sua comprobare, &
iisdem se etiam atque etiam commendare
illi assolent, qui Academiae, exantlato pene
labore, valedicere gestiunt, antequam omnino
discessum ex liberalium artium domicilio susci-
pian. Auctoritas eorum, a quorum imperio
totus ego pendeo simile in praesentiarum pra-
standum mihi imposuit. Quorum jussui ut mo-
rem geram; aliquibus brevibus juris conclusi-
onibus

)(2

* (o) *

onibus injunctam relam pro ætatis ratione per-
texere mihi volupe est. Compilavi autem sub-
sequentes theses potissima sua parte ex beati
HENRICI SCHMERHEMII & JO-
HANNIS MEHLBOMII Proaviatque Avi
mei Doctorum & Professorum Juris in hac Illu-
stri JULIA meritissimorum nonnullis disserta-
tionibus Academicis. Consilium ab initio sus-
cepti hujus laboris iniveram, omnes supra lau-
datarum beatarum animarum conscriptas & in
lucem editas dissertationes conquirendi, ex iis
potiores opiniones atque conclusiones excer-
pendi, & typis expressas publicè pro Cathedra
defendendi. Verum labor videbatur speciminis
cancellos excedere; idcirco volui brevitati stu-
dere, & paucis id præstare quod prolixius cum
voluptate voluisssem. Tu interim benevole Le-
ctor, hisce nostris conatibus fave, & nostrum
laborem, pro ea, qua es in honestissimarum
literarum cultores voluntate & propensione,
benignè suscipe,

S. L.

OMnis conventio, pactum & contractus ad suam substantiam requirit ex parte contrahentium, consensus principia; Intellectum, ut intelligant, quid agant: & voluntatem liberam haud coactam. Defectus enim intellectus vel voluntatis, conventionis perfectionem destruit. Deficit autem intellectus, vel ratione facultatis intelligibilis, vel ratione rei, quæ eidem objicitur. Prius cernimus in infantibus verè talibus, quales dicuntur, qui septennio sunt minores, *L. 14. ff. de Sponsalibus*. Hi enim nullum intellectum habent, adeoque non multum a furioso distant. §. 9. *J. de inutil. stipulat.* neque se naturaliter, neque alium sibi civiliter obligantes, ab omni negotio verè obligatorio arcentur. Impuberes vero infantiae proximi, quales à septimo ad medium usque undecimi anni sunt, licet rerum periti nondum sint, nec etiam perfecte sciant, quid agatur, tamen & se naturaliter, citra tamen juris civilis effectum, & alium sibi civiliter obstringere benigne receptum est §. 9. *J. de inutil. stipulat. l. 1. §. 13. ff. de Oblig. & act.* Eodem defectu laborant furiosi & mente capti, qui perpetuo mentis exilio cruciantur, *l. 14. ff. de Offic. Præs. l. 40. ff. de R. J.* per omnia enim & in omnibus dormientis & absentis loco habentur *l. 124 §. 1. de R. J.* imo mortuo æquiparantur. Hinc nullum negotium gerere possunt. *vid. Dissert. de pactis §. 31. beati mei Arvi Joh. Mehlbomii.* Ubi §. sequente 32. summe ebrium in
A
classem

classem eorum refert, in quibus facultas intelligibilis
 deficit, & qui ad paciscendum non admittuntur, juxta
 illud: Absentem lædit, qui cum ebrio litigat. Defe-
 ctus intellectus ratione rei objicitur vel propter dolum
 vel propter errorem. Qui enim errat, non consentit,
 & consensui nihil tam contrarium est, quam error, qui
 imperitiam detegit. *l. 2. ff. de judic. l. 15. ff. de Jurisdic.*
 Quemadmodum vero error nihil aliud est, quam opi-
 nio falsa, qua aliud pro alio putatur: ita committitur
 (1) in conventionem, quoties utrinque non creditur,
 idem negotium agi, quo casu cum in idem non con-
 sentiant, nulla contrahitur obligatio *l. 55. 57. ff. de Obl.*
& Ad. (2) in persona ejus, cui promittitur, *l. 15. ff. de*
Jurisd. l. 2. ff. de Jud. arg. l. 9. pr. de hered. instit. (3) in re,
 quæ promittitur, & fit vel in corpore, & nihil agitur
l. 83. §. 1. l. 137. §. 1. de V. O. vel in materia & hoc casu
 substantialis est error, quoad emtionem, non vero
 quoad stipulationem *l. 9. ff. de contrab. emt. l. 22. ff. de V.*
O. Brunn. ibid. Porro etiam dolus arguit intellectus
 defectum, & quidem si fuerit dolus dans causam con-
 tractui b. f. est contractus ipso jure nullus *l. 7. ff. de dolo*
malo. Contractus vero stricti juris per exceptionem
 rescinditur *l. 36. ff. de V. O. l. 5. C. de inutil. stipulat.* Si
 incidens fuerit dolus, contractus tam b. f. quam stricti
 juris ipso jure subsistunt, & per doli exceptionem re-
 medium quæritur, *tot. tit. ff. de dol. mal.* Defectum
 voluntatis demonstrat (1) Vitium animi in prodigo, in
 quo voluntas deficere, & propterea ad contrahendum
 inhabilis esse censetur. Nam utut intelligat, & mente
 percipiat, quid agat; tamen neque tempus neque fi-
 nem

* (3) *

nem impensarum scit, sed bona sua dilacerando & dissipando profundit, rerumque suarum furiosum exitum facit. (2) Propositum institutæ conventioni contrarium, v. gr. si quid detur donandi, jocandi, utendi gratia, id contra intentionem agentium non debet operari, l. 6. C. si certum petat. An vero in metu adacto ad contrahendum etiam defectus voluntatis quoad propositum institutæ conventioni contrarium sit, ex principiis humanarum actionum facile colligere erit. Licet enim ratione finis coacta & invita sit ratio, ratione objecti tamen voluntaria & spontanea dici meretur juxta Aristotelem L. 3. Eth. Nicomach. c. 1. n. 25. eo enim tempore, quo geritur, sponte suscipitur, & contrariis rebus antepositur, imo laudem vel reprehensionem consequentem habet. Vid. Beati Domini Gebhardi Theodori Meyeri, Theol. Doctoris ejusdemque Professoris in hac Academia, quem honoris causa hic allego, *Analyt. ad lib. 3. Ethic. Nicomach. Aristotelis §. 4.* Quapropter etiam stricto jure civili per §. 1. *Inst. de Except. l. 21. §. 5. ff. Quod met. causa*, talis promittens & obligatur, & contra eum actio datur. Ex æquitate tamen naturali, firma ejusmodi obligatio, per restitutionem in integrum ob læsionem factam rescinditur. Videatur *Dissertat. de obligationibus earumque causis in genere §. 14. 15. 16. 17. beati mei Proavi Henrici Schmerhemii.*

§. II.

Testamentorum originem non ex Juris Civilis principiis, ut multi doctrinâ & ingenio præstantes viri faciunt, sed ex Jure Naturæ arcessendam esse, eo minus

nus dubii habet, cum naturalis juris nomine nihil aliud
 designemus, quam naturalem facultatem cuiusvis mor-
 talium competentem, nec lege superioris arctio-
 ribus limitibus inclusam. Legislatoris enim vo-
 luntate secundum hominum naturam concessum est,
 ut habeant mortales facultatem, bona sua possidendi,
 eaque abalienandi, aut in alios transferendi. Et hoc
 est, quod *Hugo Grotius*, Vir sui nominis de *J. B. & P.*
L. 2. c. 6. §. 14. hisce verbis nos docet. *Illud quoque*
sciendum est, cum de alienatione agimus, sub eo genere nobis
etiam testamentum comprehendit. Quamquam enim testa-
mentum ut actus alii formam certam accipere possit à jure
civili, ipsa tamen ejus substantia cognata est dominio & eo
dato juris naturalis. Possem enim rem meam alienare non
pure modo, sed & sub conditione; Nec tantum irrevoca-
biliter, sed & revocabiliter, atque etiam retenta interim
possessione & plenissimo fruendi jure. Addatur Puffendorf.
de J. N. & G. L. 4. cap. 10. §. 4. 5. 6. Et hujusmodi in-
 eventum mortis transferendorum bonorum suorum
 facultas unicuique a natura competit. Nihil enim tam
 conveniens est naturali æquitati, quam voluntatem
 Domini, volentis rem suam in alium transferre, ratam
 haberi. *§. 40. Inst. de Rer. Divis.* Nec alias ulla plane vis
 esset dominii, nisi domino liceret ejusmodi quid de suis
 sancire, quod etiam post mortem valeret. Secundum
 principia Juris Naturæ, præter declarationem volunta-
 tis, quem velim post fata successorem, nullas alias dif-
 ficultates desiderant testamenta. *Illustris Joh. Georg.*
de Kulpif. Colleg. Grot. Exercitat. 5. §. 4. Ex quibus se-
 quitur sua sponte, solennitates, ceremonias atque ritus.

testa-

testamenti solennis Juri Naturali esse super inductas, ut non solum de voluntatis efficacia constare queat, juxta tritum: Quo quid solennius quis facit, eo magis voluisse censendus est; sed præterea ne quæ fraus & deceptio intercedat, justaque possessione privetur ille, quem heredem suum esse voluit defunctus. Ideoque soli Juri positivo humano sunt adscribendæ. Sciendum vero est, quod hodie quibusdam in locis secundum peculiaria statuta non eadem, quæ Jure Civili exigantur solennitates: Attendenda igitur ea est testandi ratio, quam jura patriæ imperant eo in loco, ubi testamentum conficitur. *Besoldi Consil. 173. Carpzov. L. 5. Resp. 1.* Ubi vero solennitates Juris Civil. vel localis non fuerint observatæ, non subsistit testamentum, sed ipso jure nullum est. *Struv. Jurispr. Forens. lib. 2. tit. 20. §. 1.* Interdum tamen imperfectum testamentum quoad solennitates, modo quinque testes adfuerint, & illi heredes in eo sint instituti, qui alias ab intestato essent successuri, sustinetur, si non ut testamentum, tamen ut quædam distributio hereditaria *l. 21. §. 3. C. de Testam. Struv. Jurispr. 1. 1. §. 3.* Hinc quæritur, an solennitates illæ, & in specie septem testes ad formam testamenti substantialem requirantur? Et quando Jure Civili nova forma testandi est introducta, pronunciamus, quod hodie solennitates illæ tutius, nec septem testes in solenni testamento tantum probationis causa, adhibeantur. *Vid. beati mei Avi Joh. Mehlhornii Dissertat. de hereditate quomodo ex testamento vel lege defertur §. 28. 29. 30. Sc.*

Jure Civili Romano duplex erat succedendi modus; ab intestato & ex testamento: unde heredes alii testamentarii, alii legitimi dicuntur; & successio in testamentariam & legitimam seu ab intestato dispefcitur *l. 70. ff. de acq. l. amit. hered. l. 89. ff. de R. J.* Moribus & praxi tertiam speciem scil. successiorem pactitiam seu conventionalem debemus. Jure quidem Civili de futura hereditate pacisci ob metum mortis captandæ prohibitum reperitur; usus tamen contrarium introduxit, & hodie ante omnia in casu successiõis respicitur, an adsit pactum successorium, quo existente, neutra civilis successiõis species locum habet, illo vero deficiente, potius quis erit ex testamento heres, quam ab intestato; cum provisio hominis excludat provisionem legis. Quod si vero vel testamentum non sit conditum, vel conditum non subsistat, hereditas intestati venit ad legitimos heredes, qui sunt cognati & agnati, vel extranei. Cognatorum triplex datur succedendi ordo. (1) Descendentium (2) Ascendentium (3) Collateralium. *Nov. 118.* Descendentes sunt vel liberi, vel nepotes, qui pro casuum emergentium diversitate, modo in capita, modo in stirpes succedunt. Ascendentes vel soli, vel cum liberis, eorumque primi gradus heredibus succedunt, non vero ultra nepotes, fratrum sororumve scil. filios cum ascendentibus quispiam concurrat, quia ultra istos in linea collateralis jus repræsentationis non extenditur. *Auth. post fratres C. de legitim. hered.* Collaterales sunt vel primi gradus vel ulterioris. Primi gradus fratrum liberi cum patruis succe-

succedunt in stirpes, quippe prædefunctorum fratrum locum per repræsentationem occupent, patruis in capita succedentibus. Ubi notandum, quod isti, qui ab utroque Parente defuncto sunt juncti, excludant fratres ex uno latere tantum conjunctos; quia hi habentur propter unitatem vinculi uno gradu remotiores. *Nov. 118. c. 3. Cöppen. obser. v. 167. n. 1. 2. 3.* Quod si vero plurium fratrum liberi ad patruis successionem, omnibus patruis utrinque defuncto conjunctis mortuis, vocentur, licet diverso numero sint, jure proprio non jure repræsentationis in capita succedunt. *Reichs Abschied zu Speier de Anno 1529. §. item als bisshero 37. Harprecht. Consil. 28. n. 23. Besold. Consil. 1. n. 27. § 28.* Quando vero nec fratres nec fratrum liberi existunt, proximior gradu excludit remotiorem; ubi vero persona duplici ratione defuncto fuerit conjuncta, duas hereditatis partes accipiet. Quæ ferè cuncta prolixius & eruditè à beato meo Avo in disput. laudata, de hereditate quomodo ex testamento vel lege deferatur §. 6. 7. 8. & seqq. fuere exposita. In ordine extraneorum primum locum obtinent vir & uxor. Ut autem huic successioni locus sit, requirit juxta dispositionem *Lun. ff. unde vir & uxor. B. Avus c. diff. §. 87.* (1) ut justum sit matrimonium (2) ut uxor adhuc sit mortis tempore, nam si divortium sit secutum, hæc successio non habet locum. *Brum. ad l. un. ff. unde vir & uxor.* In vicem sibi autem vir & uxor jure antiquo succedebant, quando omnis cognatorum successio expirat *l. un. ff. & C. unde vir & uxor.* Cui sanctioni Justinianus Imperator in *Nov. 53. C. 6. Nov. 74. c. 5. Nov. 117.* tempera-

peramentum attulit. *Stephani ad d. Nov. b. Auvus citato loco §. 88.* Denique ubi cum civili, Prætoria hæc possessio deficit, superstes tunc fiscus bona vacantia & caduca, Erblose Güter / zu welchen sich kein Herr und Erbe findet per *L. 4. C. de bon. vacant. non nomine hereditario, sed jure superioritatis & territorii cum omnibus juribus activis & passivis vocatur. l. 11. 17. ff. de Jure fisci.* Non tamen ultra vires bonorum creditoribus tenetur, ut heres, qui beneficio inventarii sibi non prospexit. *Rittershus. part. 7. Cap. 19. n. 3. b. Auvus citato loco §. 89.* Nec fiscus obligatur conficere Inventarium *Domini Andr. Homborgii Jcti & Præceptoris nostri venerandi Prælect. Acad. tit. de success. ab Intestat.* Jus fisci regulariter ei, qui supremus est in Rep. adscribimus. *2. f. 56.* Hodie tamen etiam competit magistratibus, qui altam seu superiorem habent jurisdictionem, idque ob onerum sustinendorum rationem. *Dn. Homborg. l. c. Richter. de success. ab intestat. Sect. 5. n. 3. Schottel. de singularibus Juribus Germania pag. m. 11.*

§. IV.

Contractus emtionis venditionis ex parte ementis requirit, ut pretium solvatur pro merce, quo res vendenda æstimatur. *§. 1. Inst. de Em. vend.* alias degenerat in contractum innominatum. Pretium autem hoc, quod consistit in pecunia numerata *§. 2. Inst. l. c.* seu nummo vero & vicario, debet esse verum, non simulatum, *l. 16. ff. de R. J. l. 54. de O. & A.* Nec valet emtio venditio uno nummo facta, quia pretium requiritur, nummus autem unus pretium non est, sed ei opponi solet *l. 46. ff. locati. b. meus Auvus Joh. Mehlbomius in Dis-*

in *Dissert. de Contractu emtionis venditionis* §. 4. Porto debet esse pretium certum vel simpliciter, vel per relationem. Quando autem magistratus, rei emendæ certam æstimationem constituit, valet emtio, licet inter partes pretium non sit determinatum. *Lauterbach. in Compend. Juris tit. de contrab. emt.* Requiritur præter hæc, ut sit pretium justum, hoc est proportionatum. Ob incerta autem rerum pretia, quæ modo crescunt, modo decrescunt, circumventio toleratur, modo dolus absit, neque læsio dimidium excedat. *L. 8. §. 2. C. de Rescind. vend.* In justo autem pretio constituendo ad tempus initi contractus respiciendum, & locum, licet ex post facto majus pretium constitui queat. *l. 8. in fin. C. de Rescind. vend. l. fin. §. ult. C. de admin. tutor. Besold. Conf. 93. n. 103. & seqq.* Venditor merces tradere debet, certas, determinatas, & in commercio existentes *l. 34. §. 1. ff. de contrab. emt.* Res quæ in hunc contractum deducitur, est vel speciei, vel certi alicujus individui, vel generis, vel quantitatis, rei scil. fungibilis, quæ pondere, numero vel mensura constat. In emtione speciei perfecta periculum pertinet ad emtorem, qui rei, nondum traditæ casu peremptæ, æstimationem persolvere tenetur. *§. 3. Inst. de Em. vend. l. 1. C. de peric. & comm. rei vend.* In emtione generis periculum ad venditorem ante traditionem spectat, cum genus non intereat. Si enim equum in genere quis vendat, uno vel altero aut aliquot equis mortuis, non intelligitur ab obligatione liberatus venditor. *B. Avus in Diss. de Em. venditione §. 13.* In emtione quantitatis, quæ numero, pondere & mensura constat, ante admensurationem, ad-

B

nume-

numerationem vel appensionem periculum rei non transit in emtorem, *L. 35. §. 5. ff. de Contrah. emt.* Si non fuerit ad mensuram res fungibilis vendita, sed per averfionem, inſgesamt / überhaupt / periculum pertinet ad emtorem *l. 4. §. 1. ff. de peric. & comm. rei vend.* *Mehlbomius Diff. cit. §. 12. 13. & seqq.* An vero ad mensuram præcise, an ad certum corpus, sive per averfionem emtio venditio fit facta, ex mente contrahentium, & rei actusque qualitate judicandum esse cenſet *l. c. §. 16. beatus Avus.* Obiter addo; quod in emtione ad mensuram, in dubio, & ubi mensura domicili emtoris & loci rei venditæ diversa est, observetur mensura, quæ est in loco rei venditæ. *Besold. Conf. 267. per tot. & Berlich. Dec. 348.*

§. V.

Quantopere vindicta privata, das Faust- und Kolben-Recht / apud Germanos olim valde frequens, hodie gravissima fractæ pacis publicæ poenâ, Constitutionibus Imperii sit reprobata, colligimus ex textibus des Königlischen Landfriedens zu Wormbs de Anno 1495. tit. 2. Aufhebung aller Fehde. *R. J. de Anno 1500. tit. 10. Caroli V. Landfrieden zu Wormbs. R. J. de Anno 1552. 1594. nec non C. C. C. art. 129.* Nihilo tamen minus pro vitæ & corporis defensione, violentiæ intentatæ propulsatio adeo æqua & necessaria est, ut haud leviter peccasse videamur, si eam non adhibendo in corpus nostrum alterius injuria damnum patiamur, aut vita privemur. Violamus enim hac ipsa omissione dictaminis rectæ rationis præcepta, quæ tantopere primum nos nobis commendant, nec volunt, Rempublicam

cam cive ejusque auxilio privari. *Aristoteles l. 1. C. II. Eth. Nicomach.* Verum enim vero non aliter hæc defensio licita & justa est, quam si moderamen inculpatae tutelæ observatum sit. Ad hoc autem requiritur: (1) **Causa injusta**, scil. offensio, cujus quis nec directe nec indirecte causa existit. (2) **Modus**, ut offensio defensionis sit proportionata, alias magis erit vindicta, quam defensio. (3) **Tempus**, ut incontinenti fiat, imminente scil. inevitabili mortis periculo; quamdiu enim fugæ locus, tamdiu defensio naturalis cessat. Quemadmodum vero non quilibet insultus hic consideratur, sed qui cum præsentaneo vitæ periculo conjunctus est, non levior, qui vel manu vel baculo vel comminatione averti potest: Ita sciendum, non necessario primum ictum expectandum vel sustinendum esse; cum ictus non dentur ad mensuram, vel melius sit prævenire, quam præveniri, & sufficiat sola aggressio, ex qua offendendi animus colligitur *Const. Crim. Carol. art. 140. 141. 142.* Paritas etiam armorum exacta non respicitur, sed saltem an utrimque adfuerint lethalia, quibus mors infligi queat. Robustiores enim inermem armis oppellare licet. *l. 45. §. 4. ff. ad L. Aquil. B. Avis meus in Diss. de Injuriis §. 80. & seqq.* Quando vero defensio naturalis, ut res facti, non præsumitur; ideo in ea se fundans, illam probare tenetur, vel testibus, vel si in loco solitario & ab omnibus testibus remoto facta sit, juramento purgatorio tenetur, *Art. 143. C. C. C. Dni. Ludovici uot. ad h. art. Harprecht. Conf. 8. n. 106. & seqq.* Modum vero in defensione excedens, licet pro homicida haberi nequeat, pro qualitate circumstantiarum

secundum prudentis Judicis arbitrium extra ordinem erit puniendus. *Besold. Conf. 50. n. 6. 7. & Conf. 78.*

§. VI.

Quotidiana fori tritura fatis nos docet, quantum non solum pecuniæ ex litigantium & causidicorum malitia infumatur & depiletur; sed & præter odia æterna, tantas exoriri ambages & protelationes, ut lites ad seculi spatium excurrant, & litigatoris spem in infinitum protrahant. Quæ incommoda vel à Judice vel à partibus eorumve Advocatis præcaveri possunt, quando res transactione componitur. Postquam igitur in judicium controversia fuit deducta, auditis hinc inde partibus, prima Judicis cura esse debet, ut amicabilem inter partes compositio instituat, *l. 21. ff. de R. C. c. 1. X. de mut. petit. & tam R. J. de Anno 1654. §. 110. quam Legislator in der Calenb. Cansl. Ordn. tit. 9. §. 1. 2. & c. nec non Divi Augusti Cansl. Ordn. §. 32.* Judices, partes litigantes ac causarum patronos adhortantur, potius amicabilem litem componere quam dubium litem eventum experiri. Hoc litem dirimendæ remedium tanti momenti est, ut à Judice salvâ conscientiam, ex præsumptuosa opinione vel negligentia omitti, vel à partibus sperni nequeat. Ad processum vel judicii substantiam quidem non facit transactio, sed extrinsecus advenit, neque processus nullitatis vitio laborat, si inter partes transactio tentata haud fuerit: Si tamen ex parte Judicis vel Advocati negligentiam aliquid circa hoc fuerit commissum, vitiosa manet negligentia & peccatum inducit. Neque saltem de lite pendente in judicio, cum veniam Judicis, transigere partibus licet, sed & extra-

extrajudicialiter, veniã haud impetratã modo magistratus aut fisci, ratione multatæ aut alias nihil interfit. *Schilteri Prax. Jur. Rom. Exercitat. 9. in fin.* Transactio de Jure Civili non aliter procedit, quam aliquo dato re-
tento vel promisso. *l. 38. C. de Transact.* quod in instru-
mento transactionis dictum esse debet. Hodie vero si
transigens ob defectum hujus requisiti dubitet, an per
modum transactionis subsistere possit conventio, addat
clausulam: Solte auch der jeho getroffene Vergleich
in allen Puncten als eine Transaction de jure nicht
bestehen können / soll er doch gelten als ein Pactum
simplex oder liberalis remissio und translatio juris sui,
oder wie er sonst zu Recht am kräftigsten bestehen
kan. *Stryk. Cant. Contr. Sect. 3. Cap. 7. §. 3.* Transactio-
nis generaliter factæ effectus est, ut non extendatur ad
alias lites, aut ad alias res, quæ sub generalitate illa
non complectuntur, & de quibus probabiliter cogita-
tum non fuit. *l. 9. §. 1. ff. de Transact. B. Avus Joh. Mehl-
bomius in Disputatione altera de Transactionibus Anno
1656. habita §. 38. ubi §. 40. quæstionem decidendo sub-
jungit: An beneficium Legis 2. C. de Rescind. vend. in
transactionibus locum habeat? Et postquam Bartoli af-
firmativam cum Baldi negativa composuit, optimis
adductis rationibus Baldi sententiæ adhæret, quia in
Camera teste Gail. 2. Obs. 70. n. 11. recepta est. Junge
beati Awi alteram Disputationem de Transactionibus Anno
1651. editam §. 55.*

§. VII.

Omnis Emphyteusis communiter dispescitur in
Ecclesiasticam & Secularem; Quæ Emphyteusos qua-
litas

litas non cognoscitur ex persona concedente vel acquirente, sed ex re in emphyteusin concessi. Nec interest, utrum prædia ecclesiastica vel secularia, rustica vel urbana sint. Quamvis enim finis originarius emphyteuseos sit melioratio, quæ in urbanum prædium vix cadit; tamen non minus illud de urbanis & domibus affirmandum est. Facultas etiam Juridica Helmstadiensis, Quedlinburgum Ulrico Trauben; daß nach Ausweisung der Beylagen / und sonderlich des Erben Zins-Briefses de dato 1534. mit B. signiret / vorgedachtes Haus und Hoff ein solches Erb-Zins-Gut sey; non solum testante *Habn. ad Tit. Si ager ved.* respondit, sed usus idem docet, tam hic locorum exemplo Cœnobii ad Divum Ludgerum propè Helmstadium, quod in plerisque suburbii occidentalis, & in multis oppidi hujus ædibus emphyteusin constitutam habet; quam in aliis hujus Ducatus oppidis, ubi multi penè domus inveniuntur, ex quibus ecclesiis vel aliis piis locis, quotannis canon aliquor obulorum, marianorum vel florenorum præstandus est. *B. Avus Joh. Mehlbohmus Diss. inaugurali de Emphyteusi §. 21. 22.* Hunc annum canonem non propter rei Emphyteuticæ usum, sed in recognitionem dominii directi emphyteuta solvit. *l. 1. C. de Jus. Emphyt. B. Avus l. c. §. 29.* Quod si vero intra constitutum tempus canonem non solverit, scil. per triennium in emphyteusi seculari *l. 2 C. de Jur. Emphyt. per biennium vero in ecclesiastica Nov. 7. C. 3. §. 2.* sua culpa Emphyteusin amittit, etsi a domino haud fuerit interpellatus *l. 2. C. d. l.* A qua caducitatis pœna Emphyteuta ecclesiasticus oblata celeri satisfactione, quam
judex

iudex arbitrabitur, moram purgando, se liberare poterit *C. fin. X. Locat.* quod in Emphyteuta seculari non procedit. Sic enim olim in Facultate Juridica Helmstadiensi quæstori cuidam Estebruggum responsum est: Es können euch jedoch diese Länderey hierum nicht genommen werden / daß wieder Zins davon auff Petri oder Mittfasten dieses 1611. Jahrs betaget gewesen / ihr darnechst des Mittwochens nach Lætare denselben dem alten Closter offeriret / und der nicht angenommen werden wollen / sondern ihr habt hac celeri satisfactio- ne in dieser Ecclesiastica Emphyteusi moram purgiret / *sec. text. Et que scribunt Dd. in C. 4. X. de loc. cond.* daß also auch zu einigen Interesse ihr disfalls nicht verpflichtet *Habn. l. c.* Quamvis vero Emphyteuta ob moram ipso jure Emphyteusi cadat; non tamen aliter legis effectus sequetur, nisi Judicis sententiã interveniente declaratoria non tam pœnæ quam facti; ut nimirum Iudex cognoscat, an Emphyteuta tale quid commiserit, ob quod jure suo merito cecidisse videatur. *Joh. Mehlbom, Diss. cit. §. 88. 89.* Facta privatione canonem restantem Dominus exigit: Privatio enim fiebat ob contumaciam & cessationem canonis persolvendi; Canon vero postulatur ex contractu. *Auth. Qui rem. C. de SS. Eccles. Brunnem. ibid. n. 10.* Quod adeo certum, ut in Ducatu Brunsvicensi ob præteriti temporis pensionem jus prælationis Domino competat. *Vide verba Constitutionis Serenissimi Ducis ac Domini nostri Antonii Ulrici de 3. Octobr. 1707.* Und verordnen demnach aus Landes Fürstlicher Macht hiemit / daß die sämtliche Güter derer Meyer und colonorum denen Gutsheerrations

ratione der Meyer-Zinse pro tacita hypotheca obliget seyn / und dafern bey erregenden concurs dergleichen rückständig / solche in denen Prioritet-Urtheln / nebst denen Erben-Zins-Gefällen / Lehn-Geidern und dergleichen / so fort nach denen oneribus publicis gesetzt / und übrigen creditoren præferiret werden sollen / immassen denn Unser gnädigster Wille / daß nach dieser Unserer Constitution so wol bey Unserer Fürstlichen Cansley und Hoff-Berichte ic. Amittitur etiam Emphyteusis & iplo facto ad Dominum redit, si absque domini consensu ullo modo Emphyteuta eam alienat sive fiat vendendo, oppignorando vel in dotem dando. Prout *Divus Elector Ernestus Augustus ad Implorationem Ecclesie Hamelensis collegiatæ ad Sanctum Bonifacium die 20. Novembr. 1694.* rescribebat: So ordnen ic. ernstlich (1) daß alle und jede mehrgedachten Stifts Meyer- und Zins-Leute / von denen Stifts-halber inne habenden Gütern den gewöhnlichen Canonem zwischen Michaëlis und Martini alle Jahr gehörig entrichten und davon keine Seumnis oder Mangel sollen verspüren lassen / bey Vermeidung der Execution ic. auch gestalten Sachen nach / und da der Zins von zweyen Jahren nach einander nicht entrichtet wurde / bey Verlust des Meyer-Rechten. Ferner zum 2. befehlen wir denen Erben Zins- und Meyer-Leuten sich aller heimlichen und ohne des Stifts Vorbewust und Bewilligung unternehmenden Veräußerung und Alienationen / gleichfals bey Verlehrung ihres Erben-Zins- und Meyer-Rechten gänzlich zu enthalten. *Adde Divi Henrici Julii Constit.* wegen nicht Veräußerung oder Beschwe-

Beschwerung der Lehn-Erb-Zins- und Meyer-Güter
sub dato 3. April. 1593 & *Renovationem Constitutionis hu-*
jus d. 2. April. 1604. nec non Declaration hiebevoriger
Constitutionen von 29. Maji 1612. Et Serenissimus Prin-
 cepts ac Dominus Anthonius Ulricus, Dux Brunsvicens.
 & Lüneb. Dominus noster Clementissimus *15. Decembr.*
1704. eum in finem sancivit: So setzen/ordnen und wols-
 len wir hie mit / das über jetzt angezogene Verordnun-
 gen mit allen Nachdruck gehalten werden / und so oft
 ein Erb-Fall des Erben-Zins-Manns sich begiebet/
 innerhalb denen nechsten dreyen Monathen bey dem Er-
 ben-Zins-Herren *renovatio investituræ* gesuchet / denn
 auch in den Fällen / wann solche Erben-Zins-Güter zu-
 theilen an andere zu verkauffen oder zu verpfänden in
 gleichmäßiger drey Monathlichen Frist um Ertheilung
 des Consensus anhalten / im übrigen auch mit Abfüh-
 rung des Canonis alle Jahr richtig tunc gehalten / und
 der oder diejenige / welche so in ein als andern Stücken
 entweder durch Versäumung solches Consensus und der
 neuen Investitur oder durch Verweigerung und Zurück-
 haltung solches Canonis über zweyer Jahre Frist diesem
 also nicht nachkommen würden / dadurch *ipso facto* sol-
 cher Erben-Zins-Güter verlustig seyn und priviret wer-
 den sollen. Dominus tamen *facta denunciatione non*
debet esse difficilis in consensu impertiendo, prout dispo-
nit Landtags Abschied zu Wolsfenbüttel ic. de Anno
1619. den 27. Januar. §. 10. his verbis: Jedoch aber auch
 die Guts-Herren ihren Consens ohne erhebliche Ur-
 sache nicht verweigern.

§. IIX.

Domus sua unicuique tutissimum sui receptaculum
 est, qua nihil sanctius, nihil omni genere munitius da-
 tur,

C

tur,

tur, & in violatores domesticæ securitatis, des Haus-
 Friedens/ poena est constituta. *Vid. Divi Augusti Reno-
 virter Burg-und Haus-Friede de 10. April. 1645. Fürstl.
 Braunsch. Lüneb. Cellische Policey-Ordn. cap. 6. §. 16.*
 Nihil tamen horum impedit, quominus existentibus suf-
 ficientibus indiciiis, auctoritate magistratus, personæ pu-
 blicæ alienas ædes non solum ad describendum aut se-
 questrandum, sed & res furtivas perquirendum ingredi
 queant. Neq; excipienda prædia senatorum, minime pri-
 vatorum; aperienda sunt omnia, cubicula & recessus, &
 in refractarios poena constituenda *l. 3. ff. de fugitivis.
 Brunnem. ibid. l. 13. ff. de Off. Præs. ubi autem utilitas pu-
 blica perquisitionem domesticam imperat, etiam absque
 omnibus præexistentibus indiciiis, copia patet in alienis
 ædibus perscrutandi. l. 6. C. de Aqueductu. l. 2. C. de fugi-
 tivis. Brunnem. ibid.* Ad quamnam jurisdictionis spe-
 ciem hæc domestica perquisitio pertineat, quaeritur? Et
 nulli dubitamus cum celeberrimis iustitiæ Antistitibus,
 facultatem hanc perscrutandi ædes Judici inferiorem ju-
 risdictionem habenti etiam adscribere. Quamquam
 enim hæc de delicto informatio, inquisitio dicatur; ta-
 men cum saltem ad investigandum non puniendum fa-
 ciat, & præparatoria ad aliam solennem inquisitionem,
 & valde generalissima sit, hinc à quolibet iudice, etiam
 inferiore, cui generaliter in delicta inquirere permissum:
 vid. beatus Dominus Georgius Engelbrecht Jctus &
 consiliarius Brunsvico Lüneburgensis antecessor in hac
 Academia Julia meritissimus & post fata desideratissi-
 mus in Compendio Jurisprudentiæ tit. de publicis judi-
 ciis §. 7. institui posse, asseveramus. Inferior enim ju-
 dex delicta, quæ tali perscrutatione in lucem protrahun-
 tur, & ad superiorem jurisdictionem pertinent, hoc suo
 facto

facto ulterius ad puniendos delinquentes, procedere nequit, sed denunciando superiori, & altam jurisdictionem habenti iudici, poenae constitutionem & executionem relinquit. *Id. Berlich. p. 1. Dec. 120.* Tantum vero abest, ut res furtiva faciat sufficiens ad torturam indicium, in eo, apud quem res illa fuerit deprehensa; nisi sit homo suspectae fidei malaeque conditionis ac fama. l. 12. & 14. C. de Furt. C. C. C. art. 43. Fürstliche Braunschweig. Lüneburg. Cellische Policey-Ordnung. cap. 7. §. 6. Es soll aber unsern Beamten und Dienern auch denen die sie zu ihrer Nothdurfft bey sich haben / desgleichen anderen Gerichts Herren vorbehalten und erlaubet seyn / einen Ubelthäter und Freyveler aus seinem eigenen Hause / und wo sie ihn / in unsern ihnen anbefohlenen oder ihren eigenen Gerichten anzutreffen vermeinen / zusuchen und ihn gefänglich anzunehmen und in Haft oder Verwahrung zu bringen x. Malto minus hujusmodi res apud furem ejusve receptatorem inventa pertinet ad fiscum, sed restituenda est ei, cui subtracta; Quia Dominus rei nihil admittit, quare sua re privandus sit; quod adeo verum est, ut consuetudo in contrarium esse nequeat; Ita enim *Caroli V. C. C. art. 207. confirmat.* So gestohlen oder geraubet Gut in ein Gericht gebracht und der Ubelthäter nicht dabey betreten und verhaftet wird / soll dasselbig der peinlich Richter zu seinen Händen nehmen und getreulich verewahren / und so jemand derselben Haabe begehet / und so viel angezeigt / daß ihm die unzweiffelich geraubt oder gestohlen sey / so soll ihm die wieder verschafft werden ungeachtet ob es gleich an etlichen Orten anders gehalten / daß nicht ein Gewohnheit / sondern ein Mißbrauch ist. *B. Avi Diss. de Furt. §. 24. 25. 26.* Qui vero furti crimine se polluit, jure civili actione in duplum vel quadruplum obstringitur. Hodie vero non solum in Romano-Germanico Imperio, sed & in aliis Regnis atque Provinciis obtinet, ut secundum qualitatem furti, poena criminalis, mortis vel corporis afflictiva furibus irrogetur, *Consf. Crim. Carol. art. 157. 158. 159. & c.* Quodnam vero magnum & parvum furtum sit dicendum, ex consuetudine locorum est addiscendum; an etiam semper institutio rei ablatae poenam furti mitiget, docet *Harprecht.*

precht. Conf. 9. n. 152. In Electoratu Hannoverano, indistincte für domesticus, der Haus-Dieb / & in Ducatu Brunswicensi, für qui ex pascuis, pratis, stabulis, equos abducit, der Pferdes-Dieb / sive restituat sive non, suspendendus est. Ita enim Serenissimus Elector Georgius Ludovicus publico edicto von Haus-Dieberey de 19. Junii 1709. & hujus edicti declaratione de 7. Januarii 1710. sancit: Wenn sie über solcher Haus-Dieberey betreten / oder deren zu Recht überführet seyn werden / ohne Unterscheid ob sie ders gleichen Haus-Dieberey ein oder mehrmahlen verrichtet; Ingleichen ob es restituiret sey oder nicht; am Leben bestraffet werden sollen / es wäre denn die Summa des gestohlenen gar geringe und unter fünf Thaler werth ic. Et Serenissimus Princeps ac Dominus Anthonius Ulricus in Constitutione von der Pferdes-Dieberey de 20. Augusti. 1706. in verbis: Item ob es nachgehends restituiret worden oder nicht ic. disponit. Et divus Georgius Wilhelmus in constitutione de 17. Febr. 1698. Verb. Ingleichen ohn einiges Absehen auf den Werth oder des Alters des gestohlenen Pferdes / auch ob dasselbe restituiret sey oder nicht ic. ohne einjige Gnade mit dem Strang vom Leben zum Tod gebracht werden sollen. An autem inter fures domesticos sit numeranda uxor, quæ mariti res furata est, quaeritur? Et jure civili ob honorem matrimonii non datur actio furti contra eam, sed actio rerum amotarum, & Judex ex officio inquirere non tenetur; *Conf. Crim. Car. art. 165.* Nec jure provinciali Electoratus Hannoverani, citatâ constitutione inter hujusmodi fures, uxor marito res surripiens numeratur; quod verba Edicti, das in Kost und Lohn stehende Gesinde / abundanter indicant. Coronidis loco notandum, quod fur impubes ordinaria poena non afficiatur. *C. C. C. art. 164.* juxta quem articulum pubertatis terminus anno ætatis 14. determinatur; Constitutio Electoralis ante laudata, furem domesticum qui 18. annorum nondum est, à poena ordinaria liberat, & extra ordinem puniri jubet in verbis: oder der Thäter noch jung und keine 18. Jahr alt; in welchen Fällen dieselbe entweder mit perpetuierlicher condemnation ad operas publicas, oder mit dem Beck. und Spinn-Hause bestraffet werden sollen. Tantum hac vice.

SOLI DEO LAUS, HONOR ET GLORIA.

Helmstedt, Diss., 1710-12

ULB Halle
006 570 348

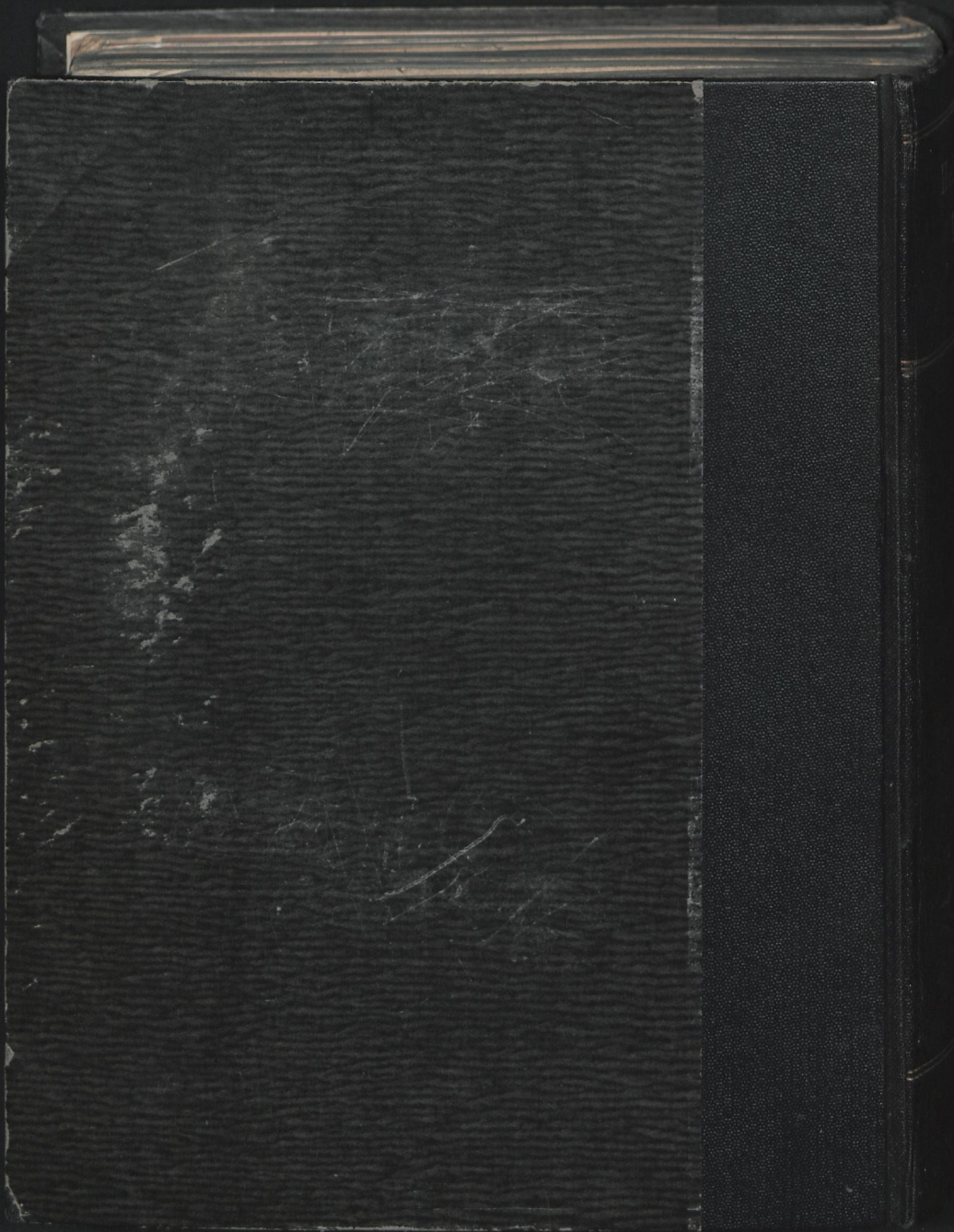
3

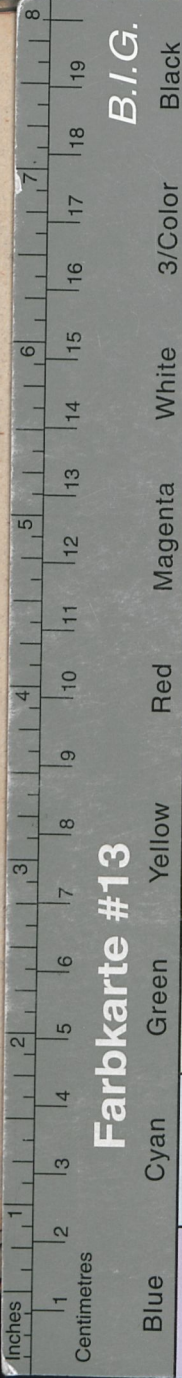

Sb.

v218

Farbkarte #13

B.I.G.

1205

17
1711,8

LUSIONES Æ THEORICO- RACTICÆ QUAS

ITE DIVINA GRATIA
MAGNIFICI FCTORUM ORDINIS
CADEMIA JULIA
IB PRÆSIDIO
NR. WALTHAVSEN
J. U. D.

JAN. A. MDCCXI.
ANIS A NONA AD DUODECIMAM
ULEO MAJORI
PLACIDO ERUDITORUM
EXAMINI
EXPONET
RD- CASPARUS MEHLBAUM
Brunsvicensis
tor & Respondens.

(o)
ELMSTADII
lffgangi Hammii, Acad. Typogr.